

ZÁKON O SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH č. 108/2006 Sb.
ze dne 14. 3. 2006 ve znění pozdějších předpisů

Terminologie

zřizovatel sociální služby
poskytovatel sociální služby
uživatel sociální služby
nepříznivá sociální situace
dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav
zdravotní postižení
sociální začlenění
sociální vyloučení
přirozené sociální prostředí

Předmět úpravy

pomoc a podpora osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči
předpoklady pro výkon činnosti v sociálních službách
předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka

Cílem

prostřednictvím sociálních služeb umožnit člověku participovat na každodenním životě společnosti => přístup ke vzdělání, zaměstnání a kulturnímu i společenskému životu

ČÁST DRUHÁ: Příspěvek na péči

určen a vyplácen přímo osobám závislým na pomoci jiné osoby za účelem zajištění potřebné pomoci
nárok nemá osoba mladší jednoho roku
o příspěvku rozhoduje úřad práce
náklady na příspěvek se hradí ze státního rozpočtu

Čtyři stupně závislosti

Nový systém posuzování závislosti

Úkony hodnocené při posuzování péče o vlastní osobu pro účely stanovení stupně závislosti do r. 2012

příprava stravy
podávání, porcování stravy
přijímání stravy, dodržování pitného režimu
mytí těla
koupání nebo sprchování
péče o ústa, vlasy, nehty, holení
výkon fyziologické potřeby včetně hygieny
vstávání z lůžka, uléhání, změna poloh
sezení, schopnost vydržet v poloze vsedě
stání, schopnost vydržet stát
přemísťování předmětů denní potřeby
chůze po rovině
chůze po schodech nahoru a dolů

výběr oblečení, rozpoznání jeho správného vrstvení
oblékání, svlékání, obouvání, zouvání
orientace v přirozeném prostředí
provedení si jednoduchého ošetření
dodržování léčebného režimu

Úkony hodnocené při posuzování soběstačnosti pro účely stanovení stupně závislosti do r. 2012

komunikace slovní, písemná, neverbální
orientace vůči jiným fyzickým osobám, v čase a mimo přirozené prostředí
nakládání s penězi nebo jinými cennostmi
obstarávání osobních záležitostí
uspořádání času, plánování života
zapojení se do sociálních aktivit odpovídajících věku
obstarávání si potravin a běžných předmětů (nakupování)
vaření, ohřívání jednoduchého jídla
mytí nádobí
běžný úklid v domácnosti
péče o prádlo
přepírání drobného prádla
péče o lůžko
obsluha běžných domácích spotřebičů
manipulace s kohouty a vypínači
manipulace se zámkami, otevírání, zavírání oken a dveří
udržování pořádku v domácnosti, nakládání s odpady
další jednoduché úkony spojené s chodem a udržováním domácnosti

Oblasti vymezující schopnost zvládat základní životní potřeby posuzované od r. 2012

mobilita
orientace
komunikace
stravování
oblékání a obouvání
tělesná hygiena
výkon fyziologické potřeby
péče o zdraví
osobní aktivity
péče o domácnost

Výše příspěvku na péči

Řízení o příspěvku - žádost

obsahuje označení osoby blízké nebo jiné fyzické či právnické osoby, která bude poskytovat péči
obsahuje určení, jakým způsobem má být příspěvek vyplácen (v hotovosti / bezhotovostně na účet) – příspěvek je vyplácen k datu podání žádosti

Posuzuje se...

schopnost zvládnutí základní životní potřeby v přijatelném standardu

dostatečnost schopností k pravidelnému zvládnání potřeby a k rozpoznání, provedení a zkontrolování správnosti zvládnutí základní životní potřeby
u osob, jejichž zdr. stav se střídavě vyvíjí dochází k posuzování v průběhu 1 roku
schopnost zvládnání samostatného / s dopomocí / za dohledu další fyzické osoby
možnost víceúčelového využití posudku i pro účely poskytování příspěvku na mobilitu (je-li uznána závislost v obl. mobility a orientace)

Postup při posuzování

sociální pracovník ÚP provede sociální šetření v přirozeném sociálním prostředí žadatele
zdravotní stav posuzuje lék. posudková služba ČSSZ na základě žádosti ÚP, nálezů praktického i odborného lékaře

Kontrola využívání příspěvku

ÚP kontroluje, zda příspěvek byl využit na zajištění pomoci a zda osobě, které byl příspěvek přiznán, je poskytována pomoc odpovídající stanovenému stupni závislosti
nově zavedení karty sociálních systémů – fce identifikační, dobrovolná platební, autorizační - karta mimořádných výhod (2015)

Asistent sociální péče

jiná než blízká osoba, která není registrována jako poskytovatel sociálních služeb
povinnost uzavřít formální písemnou smlouvu o poskytnutí pomoci (doporučeno i blízké osobě)

označení smluvních stran

rozsah pomoci

místo a čas poskytování pomoci

výše úhrady za pomoc

měsíční příjem <12000Kč nepodléhá dani z příjmu

není omezen v počtu osob, o které pečuje

ČÁST TŘETÍ: Sociální služby

zahrnují:

sociální poradenství

služby sociální péče

služby sociální prevence

Formy poskytování sociálních služeb

pobytové

ambulantní

terénní

Zařízení sociálních služeb

centra denních služeb

denní stacionáře

týdenní stacionáře

domovy pro osoby se zdravotním postižením

domovy pro seniory

domovy se zvláštním režimem

chráněné bydlení

sociální poradny

sociálně terapeutické dílny

centra sociálně rehabilitačních služeb
pracoviště rané péče
nizkoprahová denní centra
nizkoprahová zařízení pro děti a mládež
noclehárny
terapeutické komunity
azylové domy
domy na půl cesty
zařízení pro krizovou pomoc

Sociální poradenství
základní
odborné

(v občanských poradnách, manželských a rodinných poradnách, poradnách pro seniory, pro osoby se zdravotním postižením, pro oběti trestných činů a domácího násilí)
součástí je i půjčování kompenzačních pomůcek

Sociální poradenství
základní činnosti:

zprostředkování kontaktu se společenským prostředím
sociálně terapeutické činnosti
pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí
poskytováno bez úhrady nákladů

Vymezení pojmu socioterapie

činnost směřující k aktivní participaci jedince ve společnosti, k samostatnosti
úkolem je posílit člověka k fungování ve svém sociálním prostředí
cílem je převzetí kontroly nad obtížnou životní situací samotným klientem
spolupráce s klientem na zvyšování QoL
péče X podpora!

Sociálně terapeutické činnosti

poradenství v oblasti orientace v sociálních systémech, vzdělávání
činnosti vedoucí k rozvoji nebo udržení sociálních schopností
získávání schopností vedoucích k participaci
poskytování informací o rizicích spojených s urč. způsobem života, minimalizace škod
krizová intervence
aktivizační a volnočasové aktivity

Služby sociální péče

napomáhají osobám zajistit jejich fyzickou a psychickou soběstačnost
cílem - umožnit zapojení do běžného života společnosti
zajistit důstojné prostředí a zacházení

Služby sociální péče

osobní asistence
pečovatelská služba
tísňová péče
průvodcovské a předčitatelské služby
podpora samostatného bydlení

odlehčovací služby
centra denních služeb
denní stacionáře
týdenní stacionáře
domovy pro osoby se zdravotním postižením
domovy pro seniory
domovy se zvláštním režimem
chráněné bydlení
sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče

Služby sociální prevence
zabraňují soc. vyloučení
krizová sociální situace, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností
sociálně znevýhodňující prostředí a ohrožení práv a oprávněných zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby
cílem - napomáhat k překonání nepříznivé sociální situace; chránit společnost před vznikem a šířením nežádoucích spol. jevů

Služby sociální prevence
raná péče
telefonická krizová pomoc
tlumočnické služby
azylové domy
domy na půl cesty
kontaktní centra
krizová pomoc
nizkoprahová denní centra
nizkoprahová zařízení pro děti a mládež
noclehárny
služby následné péče
sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdr. post.
sociálně terapeutické dílny
terapeutické komunity
terénní programy
sociální rehabilitace

Služby za úhradu a bez úhrady
služby poskytované zdarma:
raná péče
sociální poradenství
telefonická krizová pomoc
tlumočnické služby
sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi; pro seniory a OZP
sociální rehabilitace
služby sociálně terapeutických dílen
krizová pomoc
služby následné péče
terénní programy
sociální služby v kontaktních centrech a nizkoprahových zařízeních pro děti a mládež

sociální služby intervenčních center

Služby za úhradu a bez úhrady

ostatní služby jsou poskytovány za částečnou nebo plnou úhradu
ceny služeb jsou „zastropované“, tj. jejich nejvyšší požadovatelná cena ze strany poskytovatele je omezena prováděcím předpisem (vyhl. 505/2006 – 391/2011) X
nadstandardní služby -> nadstandardní úhrada

Podmínky poskytování soc. služeb

registrace poskytovatelů u krajského úřadu s údaji o poskytovaných soc. službách – registr poskytovatelů (písemný a elektronický)
písemná smlouva o poskytování soc. služby uzavíraná mezi poskytovatelem a příjemcem – staví uživatele do aktivní role
podléhá inspekci

ČÁST ČTVRTÁ: Inspekce poskytování soc. služeb

provádí nově krajské pobočky ÚP

plnění podmínek pro registraci, plnění povinností poskytovatelů, kvalita poskytovaných služeb

na základě standardů kvality sociálních služeb (§ 99)

ČÁST ŠESTÁ: Financování sociálních služeb

státní dotace a granty

dotace ze strukturálních fondů

příspěvky zřizovatele na činnosti

příjmy od uživatelů

příspěvky na péči

příjmy z veřejného zdravotního pojištění (pobytové sl.)

dary

vedlejší hospodářská a samosprávná činnost (pronájem nebytových prostor, výroba stravy, praní prádla, prodej výrobků aj.)

ČÁST OSMÁ: Předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka

způsobilost k právním úkonům

bezúhonnost

zdravotní způsobilost

odborná způsobilost

min. VOŠ (sociální práce / pedagogika)

VŠ (sociální práce / ped. / patologie, právo, spec. ped.)

abs. akr. vzd. kurzů – min. 200 hod. + 5 let praxe + VŠ / 10 let praxe + SŠ

povinnost dalšího vzdělávání – 24h/ rok

Sociální pracovník – náplň činnosti

zprostředkovává sociální služby

pomáhá osobě, která služby potřebuje, zvolit odpovídající škálu služeb

vykonává sociální šetření

zabezpečuje sociální agendy v zařízeních

poskytuje sociálně právní poradenství

provádí analytickou, metodickou, koordinační, koncepční a evaluační činnost

depistážní činnost
poskytuje krizovou pomoc, sociální poradenství, sociální rehabilitaci

ČÁST DEVÁTÁ: Předpoklady pro výkon činnosti v sociálních službách

okruh pracovníků:

sociální pracovník

pracovník v sociálních službách

zdravotní pracovník

pedagogický pracovník

manželský a rodinný poradce

požadavky viz sociální pracovník (X již od ZV + akreditovaný kurz – akreditace viz ČÁST 10.)

Co přináší zákon o sociálních službách?

nová kategorizace soc. služeb

nové typy sociálních služeb (os. asistence, respitní péče, domovy se zvl. režimem...)

jasný systém financování služeb a možnost kontroly kvality těchto služeb

poskytovatelé z řad neziskových organizací již nejsou znevýhodněni v přístupu k veřejným finančním prostředkům

zavedení smluvního principu do vztahu mezi poskytovatelem a uživatelem

uživatel si sociální službu sám vybírá

systém registrace poskytovatelů soc. služeb

inspekce

kontroly využití příspěvku

standardy kvality sociálních služeb

zaniká zvýšení důchodu pro bezmocnost a příspěvek při péči o blízkou a jinou osobu

pracovníci v sociálních službách musí splňovat kvalifikační předpoklady a celoživotně se vzdělávat

STANDARDY KVALITY SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

doporučovány MPSV od roku 2002 v souladu s principy EU

soubor měřitelných a ověřitelných kritérií, které definují úroveň kvality poskytování sociálních služeb

obecnost -> použitelnost na celou škálu služeb

plnění standardů kvality se hodnotí systémem bodů (0-3 b.)

znění standardů - prováděcí předpis (příloha 2 vyhl. 505/2006 Sb.)

3 základní kategorie: procedurální, personální, provozní

Standardy kvality sociálních služeb

Oblast procedurální:

cíle a způsoby poskytování sociálních služeb

ochrana práv uživatelů

jednání se zájemcem o sociální službu

smlouva o poskytování sociální služby

individuální plánování průběhu sociální služby

dokumentace o poskytování sociální služby

stížnosti na kvalitu nebo způsob poskytování sociální služby

návaznost poskytované sociální služby na další dostupné zdroje

Oblast personální:

personální a organizační zajištění sociální služby
profesní rozvoj zaměstnanců

Oblast provozní:

místní a časová dostupnost poskytované sociální služby
informovanost o sociální službě
prostředí a podmínky
nouzové a havarijní situace
zvyšování kvality sociální služby

INDIVIDUÁLNÍ PLÁNOVÁNÍ

Individuální plánování

plánování průběhu poskytování služby s ohledem na osobní cíle (klienta, ne personálu) a možnosti jedince
vychází z druhu poskytované sociální služby a z cílové skupiny
uživatel služby vystupuje jako rovnocenný partner, aktivní účast v týmu
průběžné hodnocení naplňování / formulování osobních cílů, které se mohou vyvíjet v závislosti na čase a aktuální situaci klienta

Význam ind. plánování pro klienta

individualizovaný, holistický přístup
možnost ind. úprav režimových opatření dle předchozích návyků klienta (rituály) nebo jeho potřeb, hodnotových postojů, idejí, celoživotních preferencí
aktivní zapojení klienta, rozhodovací právo
důstojnost, pocit bezpečí, jistoty, důvěry

Týmová spolupráce při plánování

funkční týmová spolupráce multidisciplinárního týmu
kontinuální předávání informací
výměna zkušeností
konzultace a pomoc
možné složení multidisciplinárního týmu: koordinátor, moderátor, sociální pracovník, klíčový pracovník, důvěrník klienta, všeobecné sestry, aktivizační sestra, fyzioterapeut, ergoterapeut, psycholog... nutriční terapeut, příbuzní, přátelé klienta, duchovní, logoped, pracovník úklidu, osoba vykonávající sjednané služby v zařízení atd.

KOMUNITNÍ PLÁNOVÁNÍ

střednědobé plány
rozvoje sociálních služeb

Komunitní plánování

v ČR od pol. 90. l. 20. st.

krajské úřady mají povinnost zpracování plánů (108/2006)

postup, který zpracovává místní potřeby sociálních služeb a porovnává je s místními možnostmi (poskytovatelé, financování, projekty)

zúčastněné subjekty („komunitní triáda“):

uživatelé

poskytovatelé

zadavatelé sociálních služeb

Fáze komunitního plánování

stanovení a formulace poslání plánování

získání politické podpory pro plánování

vytvoření organizační struktury a definování konkrétních kompetencí a odpovědností

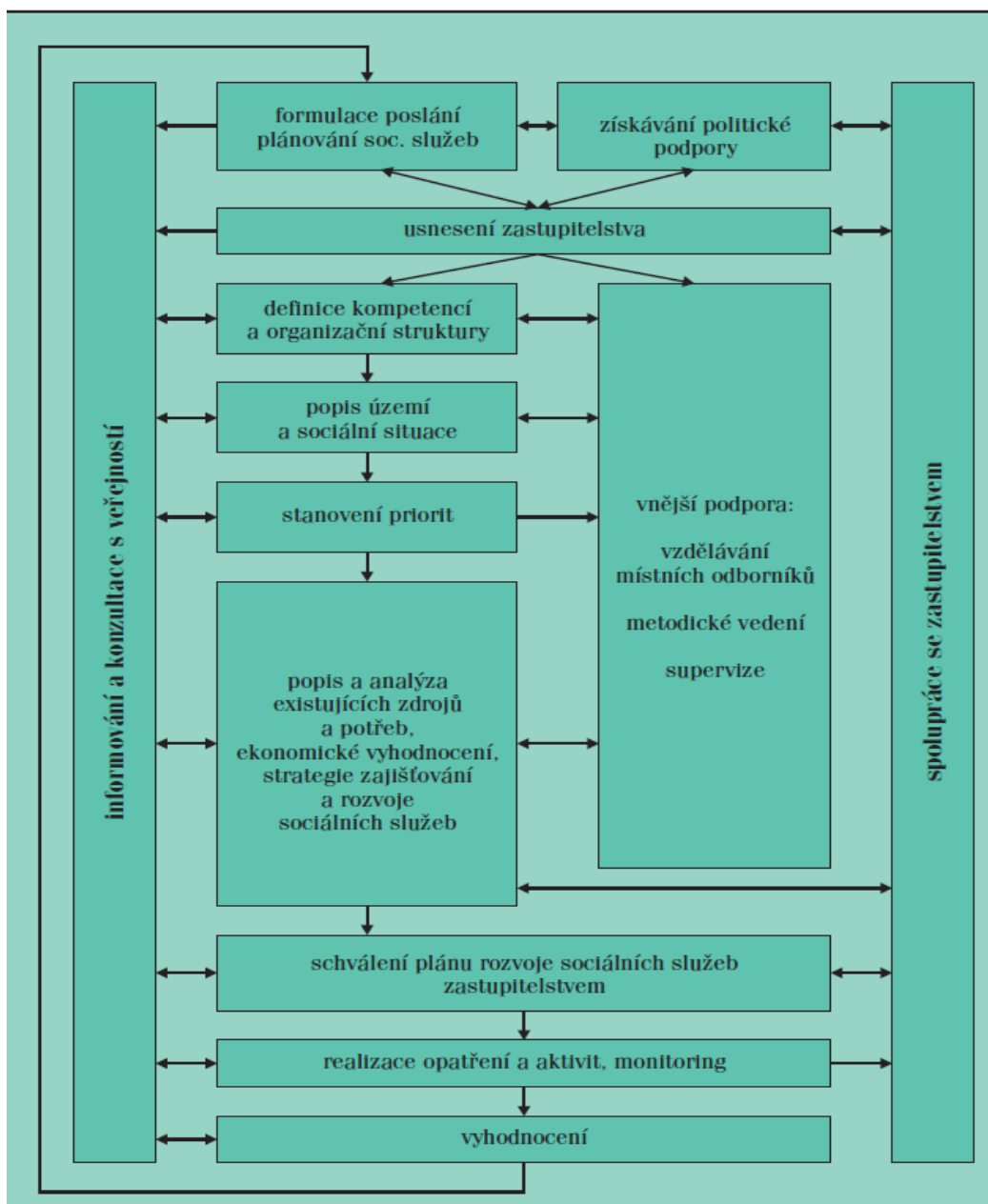
popsání sociální situace v daném území

stanovení priorit

zpracování plánu rozvoje sociálních služeb

monitorování realizace opatření a aktivit

vyhodnocení

SUPERVIZE V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH

Supervize v sociálních službách

systematická reflexe profesního jednání

poradenství pracovníkům v obl. konkr. postupů

učení aplikace vědeckých poznatků v praxi při řešení konkrétních sociálních situací

učení zvládat emocionální účast na životě klienta, zvyšovat sebekontrolu při jednání s klientem

upozornění na chybné kroky a neúspěchy za účelem překonání frustrace

Supervize

mezilidská interakce, cílem je setkávání supervizora a supervidovaného ve snaze zlepšit

schopnost supervidovaného účinně pomáhat lidem

zprostředkování nezatíženého náhledu na činnost, kterou člověk vykonává

prvořadým cílem je ochrana nejlepších zájmů klienta

dále vyvarovat se chyb, osobní a profesní růst, potvrzení kvality činnosti

Funkce supervize

vzdělávací

rozvoj dovedností, schopností, profesního růstu

propojení teorie s praxí, nové metody práce

podpůrná

práce s emocemi, zvládnání nároků profese, sebehodnocení

normativní / administrativní

sleduje a zajišťuje dodržování cílů organizace

kontrola kvality poskytované služby, efektivity práce, time management

Formy supervize

případová (odborná)

rozvojová

v průběhu práce s klientem

zprostředkovaně

Způsoby členění supervize

postavení supervizora vůči instituci:

interní

externí

počet supervidovaných:

individuální

skupinová

frekvence:

pravidelná

příležitostná (ad hoc)

krizová

Způsoby členění supervize

uspořádání:

peer supervize (intervize) – skupina bez supervizora
tandem (reciproční supervize) – vzájemné konzultování dvou kolegů s podobným rozsahem zkušeností
autosupervize (autovize) – sebereflexe supervizora

Individuální supervize

strukturovaný kontakt s jedním pracovníkem
úkolem je reflektovat a podpořit profesionální fungování pracovníka a jeho další rozvoj
plánované, časově vymezené schůzky s předem dohodnutým programem
spolupráce na základě písemné supervizní dohody:
vymezení problému, který má být řešen
stanoveny cíle a hranice postupu
frekvence a pravidla schůzek

Skupinová supervize

pracovníci diskutují ve skupině o své práci, o svých aktuálních pocitech a vztazích, které při práci prožívají
cílem je profesionální rozvoj jednotlivců v kontextu skupiny
činnost týmu jako celku bez ohledu na konkrétní pozici
plánované, časově vymezené schůzky s předem dohodnutým programem
8-10 členů skupiny + supervizor

Týmová supervize

skupinová supervize
zahrnuje všechny členy pracovního týmu bez ohledu na jejich pracovní pozici, odpovědnost zaměřena na činnost týmu jako celku
témata:
vnímání a kontext pracovních úkolů
role a vztahy
pracovní klima
stres a strategie jeho zvládnání
rozvoj jedinců a týmu

Postavení supervizora vůči instituci

externí supervize

supervizor není zaměstnancem organizace, v níž supervize probíhá
psychoterapeut, rodinný poradce, ...

interní supervize

supervizor je interním zaměstnancem
přímý nadřízený pracovníka / k tomu určený pracovník s jinak vymezenou rolí

Atributy supervize

osobní vztah
pocit bezpečí, důvěry
obsah supervize řídí supervidovaný, nikoli supervizor
dohoda o tom, co chce supervidovaný od supervize získat

www.supervize.eu - Český institut pro supervizi